

Arengustrateegia „Pärnumaa 2035+“ tegevuskava 2019-2023(25) põhjalikum SEIREÜLEVAADE läbimurdesuundade lõikes

I TEADMISTEPÕHINE MAJANDUS – TASUVAD JA TARGAD TÖÖKOHAD (teemajuht Svea Uusen – Pärnumaa Arenduskeskus)

Teadmistepõhise majanduse läbimurdesuuna prioriteediks Pärnumaa arengustrateegias on kestliku ja koostöövilmselise ettevõtluskeskkonna kujundamine, maakonna konkurentsivõime tõstmine ning majanduse edasist arengut pärssiva tööjõuprobleemi leevendamine.

Lähiaastate märksõnadeks on regionaalset innovatsiooni toetava ettevõtluse arengukiirendi ellurakendamine, biomajanduse ja taastuvenergeetika kompetentsikeskuse loomine, noorte ettevõtlikkuse ja ettevõtlusteadlikkuse kasvatamine ning tööjõu ettevalmistamine maakonna ettevõtete vajadustega haakuva tehnilise ja infotehnoloogia alase hariduse parema kättesaadavuse kaudu.

2018. aasta lõpus Pärnumaa kohalike omavalitsuste poolt ühiselt kinnitatud arengustrateegia Pärnumaa 2035+ näeb ette regulaarset seiret tegevuskava eesmärkide ja tegevussuundade täitmise osas. Alljärgnevalt on käsitletud 2020. aasta alguse olukorda teadmistepõhise majanduse läbimurdesuuna nende tegevuste osas, milles Pärnumaa Arenduskeskusel on eestvedaja roll.

Tegevuskava eesmärgid ja tegevussuunad aastaks 2023:

Eesmärk 1.1. Kestlik ja koostöövilmseline ettevõtluskeskkond

- Ettevõtluskeskkonna arengut toetavate tugisüsteemide arendamine – koostöös partnerorganisatsioonidega toimib süsteemne arendus- ja ettevõtlusalane teavitustöö ja nõustamine.
- Ettevõtlusalase koostöövõrgustiku tugevdamine – jätkub aktiivne koostöö Pärnumaa ettevõtlusalase ökosüsteemi erinevate osapooltega, toimuvad regulaarsed kohtumised, infovahetus ja ühistegevused; 2019. aastal korraldati viis naisettevõtjate võrgustiku kohtumist ja viis mentorklubi üritust, viidi läbi kaks „Valmistume hooajaks“ seminari.
- Maakonna võimaluste aktiivne turundus ja sihipärane mainekujundus – maakonnaülese turundustegevusega tegeletakse süsteemselt, 2019. aastaks koondati veebiportaali parnumaa.ee igakülgne maakonna elu- ja ettevõtluskeskkonda puudutav info kahes (eesti ja inglise) keeles ning 2019. aasta lõpuks ühendati sellega ka investoritele suunatud keskkond investinparnu.com; erinevate projektide raames toimus aktiivne rahvusvaheline koostöö; 2019. aastal korraldati suure osalejate arvuga ja kõrge hinnangu saanud erinevaid ürituste- ja koolituste sarju (Müügimaania, Ringmajandus, Ettevõtluspäev jpt); eesmärgiga propageerida ettevõtlust ja ettevõtlikku eluhoiakut leidis 2019. aasta oktoobris aset üritustest tulvil ettevõtlusnädal (29 sündmust, 2149 osalejat) ning ettevõtjate tunnustusüritus.

- Tööjõuprobleemide leevendamine – 2019. aastal jõudis lõpule maakondlike digiauditite programm, millele järgnes sellega seonduvalt digitaliseerimisalane teavitustöö ja vastavate toetusmeetmete alane nõustamine (toimus 4 digitaliseerimisteemalist koolitust/infopäeva); 2019. lõpus kutsuti ellu stipendiumisüsteem maakonna ettevõtete ja tudengite sidustamiseks ühiste arenguprojektide läbi; 2019. aastal käisid regulaarselt koos tööjõuprobleemide lahendamisele suunatud ümarlauad infovahetuseks ettevõtjate ning kutse- ja kõrgharidusasutuste vahel.

Eesmärk 1.2. Majanduse kõrge konkurentsivõime

- Regionaalse innovatsioonisüsteemi rakendamine – 2019. aasta lõpus kutsuti ellu maakonna ettevõtlus-, arendus- ja hariduskompetentse koondav KOBARA projekt; toimub valdkondlike ekspertide kaasamine erinevate õppekavade kaasajastamiseks.
- Inkubatsiooniteenuse edasiarendus – 2019. aasta novembris võeti Pärnumaa Arenduskeskusesse tööle täiskohaga projektijuht, kes tegeleb ettevõtlusinkubaatori toimimismudeli uuendamise ning selle sidustamisega KOBARA ja maakonna ettevõtetega.
- Biomajanduse ja taastuvenergeetika kompetentsikeskuse rajamine – eeldustegevusena kompetentsikeskuse rajamiseks viidi koostöös teadusasutuste ja ettevõtjatega 2019. aasta suvel läbi piirkonna bioressursside kaardistamine ja sellest tulenevalt eelisarendatavate prioriteetsete väärtusahelate kokkuleppimine.

Eesmärk 1.3. Ettevõtlusteadlikkuse arendamine ja tööjõu ettevalmistamine

- Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe toetamine – toimub ettevõtlikkust toetavate projektide algatamine ja eestvedamine (2019. aasta märtsis Pärnumaa miniettevõtjate festival, 2019. aasta lõpus koolinoorte äriideede ja taaskasutuse teemalise konkursi taaselustamine); koostöös Pärnumaa ettevõtetega ettevõtlusteadlikkuse suurendamine (17 ettevõtjast mentorit), noorte ettevõtlikkuse ja Ettevõtliku kooli võrgustiku laiendamine ja tugevdamine maakonnas (2019. aastaks on Pärnumaalt võrgustikuga liitunud 13 kooli), viidi läbi konkurss „Ettevõtlik pärnakas“ ja omavalitsuste poolt jätkati ettevõtlustoetuste eraldamist.
- Õpilaste ja tudengite karjääriplaneerimise sidumine maakonna ettevõtlus- ja töövõimalustega – ettevõtete külastuste (2019. aastal toimus 24 õppereisi, 624 osalejat külastas kokku 30 ettevõtet), 17.-18.01.2019 toimunud tehnoloogiapäevade (korraldati 11 töötuba, kaasatud oli 21 ettevõtet ja 110 osalejat) ja 21.11.2019 toimunud töövarjupäeva kaudu tutvustati õpilastele ja tudengitele maakonna ettevõtlus- ja töövõimalusi; toimib õppe- ja karjäärinõustamise süsteem, õpilasmaleva kaudu kohalikes ettevõtetes töötades saadakse esmased töökogemused.
- Kvalifitseeritud tööjõu vajaduspõhine ettevalmistamine – kutse- ja kõrgharidusasutuste ning ettevõtjate vahel toimuvate regulaarsete ümarlaudade (2019. aastal 5 ümarlauda) tulemusena on ellu kutsutud tööturu vajadusi arvestavad õppekavad (tulenevalt ettevõtete konkreetsest soovist), toimub praktikute kaasamine igapäevasesse õppetegevusse.

II TURISMI- JA PUHKEMAJANDUS

(teemajuht Hando Murumägi - Pärnumaa Arenduskeskus)

Pärnumaa arengustrateegia 2035+ üheks läbimurdesuunaks on turismi- ja puhkemajandus. 2023. aastaks sõnastatud visiooni märksõnadeks on mitmekülgsus ja omavaheline koostöö.

2019. aasta jooksul tehti selles suunas mitmeid samme:

- Koostöös ettevõtjatega on läbi viidud arvukalt kampaaniaid ja käidud erinevatel üritustel/messidel ühiselt Pärnut ja Pärnumaad tutvustamas.
- Koostöö efektiivsuse tõstmiseks käivad erinevad läbirääkimised ühtse Pärnu turismisihtkoha juhtimisorganisatsiooni loomiseks, kuhu oleks kaasatud nii KOVid, kohalikud ettevõtjad kui riik.
- Pärnu linn liitus Eesti Konverentsibürooga ning senisest rohkem pannakse rõhku Pärnu kui äriturismi sihtkoha tutvustamisele. 10. oktoobril 2019 võeti Pärnu linn ametlikult Euroopa Ajalooliste Kuurortlinnade Liidu (EHTTA) liikmeks.
- Pärnut on aktiivselt turundatud kui atraktiivset turismisihtkohta. Sihtgruppide muutunud kliendikäitumise ja (sotsiaal)meediaharjumustega kaasaskäimiseks on suurem fookus läinud turundustegevuses kasutatavatele erinevate digilahenduste edasiarendamisele (uuendatud koduleht, broneerimissüseem seminaride jaoks, sotsiaalmeedia laiem kasutamine).
- Turunduses kajastatakse rohkem sporti ja spordisündmusi.
- Turismiettevõtjatele on korraldatud erinevaid koolitusi, sh. toitlustusettevõtjatele.
- Pärnumaa toit on jõudnud müügile kaubanduskeskustesse ning kohaliku toidu eristamiseks ning propageerimiseks on kasutusele võetud „Pärnumaa maitsete“ bränd.
- Kurgja muuseumi arendamine jätkus peahoone renoveerimisega.
- Pärnu multifunktsionaalsele kunstihoonele on leitud arhitektuurne lahendus ning jätkuvad projekteerimistööd.
- 2019. aastal avati külastajatele renoveeritud Kihnu tuletorn.
- Madalhooajal on lisandunud mitmeid uusi üritusi – 2019. a toimus Pärnu jõuluküla ja valgusfestival „Öövalgel“. 2020. aastaks sai valgusetendus EASilt toetuse ürituse elluviimiseks veelgi suuremas mahus.
- Kohvikute nädal jõudis Pärnu linnast välja maakonda, korraldati ühepäevakohvikuid mitmes omavalitsuses.
- Kodukohvikute päevad on muutunud üha populaarsemaks nii kohalike kui sihtkoha külastajate seas.
- Jätkati Pärnu restoranide nädala korraldamist, kus osales üle 10 000 inimese.
- Kohalike toidutootjate koostöövõrgustiku arendamine on jätkunud ning ka 2020. aastal toimuvad eraldi toiduteemalised üritused.
- Jätkunud on turismimõju regulaarne seire ning erinevaid turismiteemalisi uuringuid on tellitud nii Pärnu linna kui ka EAS'i turismiarenduskeskuse poolt. Pärnu LV viis läbi uuringud „Soome turist Pärnus“ ja „Pärnu talvekülastaja“.
- Rahvusvaheliste õppekava arendamine Pärnu kolledžis on jätkunud. Õppekavasse soovitakse lisada mobiilsusaken, mille raames saab sooritada välismaal nii praktikat

(mahus 10EAP), vabaaaineid (mahus 5EAP) või kohustuslikke õppeaineid (vähemalt mahus 15 EAP kuni 25 EAP). Välismaal kogutud ainepunktide võrra on Tartu Ülikoolis sooritatav maht (st moodulid 1-6, kuhu välisõpingud arvestatakse) väiksem. Sisulised muudatused on planeeritud ka õppekavade kaasajastamiseks.

- Kablis on oluliselt arendatud rannaala ja seltsimaja rekonstrueerimine on lõppjärgus. Reiu rand on saanud uue näo - rajatud on parkla, puhkekojad, vee- ja kanalisatsioonitorustik. Paigaldatud tualetid ja riietuskabiinid. Uue ligipääsu sai Treimani rand.
- Lisaks olemasolevale on Pärnu kui turismisihtkoha fookus suunatud rohkem jätkusuutlikkuse parandamisele. Pärnu plaan on liituda Green Destination võrgustikuga.

III INIMVARA JA KOGUKONNA ELUKORRALDUS – SIDUS MAAKOND

(teemajuht Kristel Ernits – Pärnumaa Omavalitsuste Liit)

Arengustrateegia „Pärnumaa 2035+“ kolmanda läbimurdesuuna „Inimvara ja kogukonna elukorraldus – sidus maakond“ visiooniks on, et aastaks 2023 on Pärnumaa põhjalikult muutunud – inimestesse suhtutakse kui varasse, mitte kohustusse. Kvaliteetsed teenused ja mitmekülgsed vabaaja sisustamise võimalused on kättesaadavad piisavas mahus mõistliku ajakulu kauguses ja iga inimene saab anda panuse kogukonna elukorraldusse. Iga inimene on väärtus nii peres kui ühiskonnas.

Eesmärk 3.1 Tugevad kohalikud omavalitsused

3.1.1.1. On edukalt täidetud ning tegevus jätkub. Maakonna vappi kasutatakse POLi ametliku logona ning maakonna lippu kasutatakse sündmustel järjest enam. Maakonnatasandi tunnustussündmused toimuvad mitmetes valdkondades: haridus, kultuur, ettevõtlus, kodanikuühiskond, sport, tervisedendus. 2019. taaselustati maakonna tasandil kauni kodu konkurss.

2019. aastal toimunud XXVII laulu- ja XX tantsupeol „Minu arm“ osales Pärnu maakonnast kokku 3138 inimest: lauljad, tantsijad, võimlejad, muusikud, meeskonnaliikmed. Pärnumaalt pärit tantsujuht Ulla Helin-Mengel oli peo 6.-8. klasside liigijuht ning samuti pärnumaalane Ingrid Jasmin liigijuhi I assistent.

Ülemaakondlike pidude osas algasid ettevalmistused 2019. aastal. Pärnumaa laulupidu „Laula, kuni elad“ toimub 30.05.2020 ja Pärnumaa tantsupidu 30.05.2021.

3.1.1.2 Koostööorganisatsioonide võimendamise osas ei ole erilisi edusamme. Koostöö toimub ja suures osas ka jätkub. PRAKS tänaseks sellises mahus enam partner ei ole ning tegevusi ellu ei vii, ülesandeid täidab teatud määral POL.

3.1.1.3. On koostatud ja vastu võetud maakonna arengustrateegia ning tervise- ja heaoluprofiil.

3.1.1.4 POL toimib, kuid mitte parimas võimalikus variandis. Maakonna identiteet on hoitud. POL-i olemasolu ning tegevus ei ole alati teadvustatud või ei paista silma. POLi tugevdamiseks on vajalikud eraldi meetmed ja poliitilised kokkulepped.

3.1.1.8 Täidetud edukalt. Hanila ja Lihula piirkond on kindel ja tervitatud osa Pärnu maakonnast ning ühistegevus toimub mitmel tasandil (avalik sektor, ettevõtlus, kultuur ja sport).

3.1.1.9 Tegevus on järjepidev ning ühiskoolitusi tehakse vastavalt vajadusele ja KOV ametnike soovidele.

3.1.1.10. PÜTK tegutseb väga heal tasemel ning on tihti eeskujuks üle riigi. Ühtne piletisüsteem ning sarnaste bussipeatuste arendamine ja ehitamine omavalitsustesse on edukalt käivitunud.

3.1.1.12. Loodud on viie omavalitsuse poolt ühine sisekontrolli nõuniku töökoht, kes töötab alates 13.01.20 POLis. Analüüsi ja tegevuste ettevalmistust on alustatud haridusspetsialisti töökoha moodustamiseks.

Eesmärk 3.2 Paindlike ja mitmekülgsede õpivõimaluste kättesaadavus elukestvas õppes.

Tegevussuunad 3.2.1. ja 3.2.2. POLi kaudu või kaasabil põhimõtteliselt erilisi arendusi ja edasiminekuid ei ole. Küll jätkub väarikate ülikooli tegevus, täiendatud ja sidustatud on TÜPK õppekavasid maakonna tööturu vajadustega. Protsessi on kaasatud SAPA töötajaid.

TÜ Pärnu Kolledži, SA Pärnumaa Arenduskeskuse ja omavalitsuste koostöös toimus KOBAR projekti ettevalmistus.

Tegevussuund 3.2.3. Võimaluste tagamine valikurohke ja kvaliteetse alus- ja üldhariduse omandamiseks

3.2.3.2. Täidetud. Nimetatud gümnaasiumid jätkavad tegevust.

3.2.3.5. ja 3.2.3.11. Täitmata, tegevust ei ole toimunud.

3.2.3.6. KOVid on tegelenud koolivõrgu korrastamisega ja koostamas vastavaid kavasid. Näiteks koostati „Pärnu haridusteenuse vajaduse prognoos aastani 2040“.

3.2.3.8. Häädemeeste vallas on rekonstrueeritud Uulu põhikooli staadion, koostatakse Häädemeeste keskkooli staadioni rekonstrueerimise projekti.

3.2.3.18. Kõik üleriigiliste olümpiaadide viktoriinide maakondlikud voorud on toimunud, lisaks jätkuvad Pärnumaale omased õpilasvõistlused ja konkursid. 2019. aastal toimus POL kaasabil kokku üle 45 maakondliku õpilasvõistluse ja konkursi, lisaks aineühenduste ühised infopäevad ja kohtumised.

Teised tegevused, mis eeldavad maakondlikku koordineerimist või koostööd, on üldjuhul ära jäänud või toimunud minimaalses mahus, sest maakondlikul tasandil puudub KOVide ülene haridusspetsialist.

Eesmärk 3.3 Õnnelikud noored – toimiv noorsootöö

Omavalitsustes kohapeal noorsootöö toimub ning noortega tegeletakse järjest enam. Üha enam rahastatakse erinevat huvitegevust. Näiteks Häädemeeste loodi noortekeskus ja Häädemeeste

keskkooli juurde väljõusaal. HTMi poolt tunnustati 2019. aasta noorsootõtjaks Pärnu Noorte Vabaajakeskuse noorsootõtaja Triin Mäger.

Vajaliku KOVide ülese ehk maakonnatasandi haridusspetsialisti tööülesannete hulka kuuluks ka noortekeskustega (noorsootõtjatega) ja olümpiaadide/viktoriinidega tegelemine.

Maakonna (st POL tasandil) noorsootõoga ja noortekeskustega tegeletud ei ole või on seda tehtud minimaalselt.

Eesmärk 3.4. Tervisedendus ja elanike heaolu

Tegevussuund 3.4.1. Sotsiaalselt turvalise ja hooliva maakonna kujundamine

3.4.1.2. Pärnumaa tervise- ja heaoluprofiil on POLi üldkogu poolt kinnitatud.

Maakonna tasandil rahvatervisega tegelemine on suures osas delegeeritud täitmiseks SAPA-sse.

Pärnu linn jätkab osalemist WHO Euroopa Tervislike Linnade võrgustiku töös.

3.4.1.11. Infovahetust on toimunud, kuid siiski esineb puudujääke. Riigiasutuste juhtide ümarlaud RAM REHO Pärnu talituse eestvedamisel toimib.

3.4.1.3 Elanikkonna vaimse tervise olulisuse teadvustamine. Tegevuse lõpptähtaega tuleb pikendada.

3.4.1.5 Heitunute iseseisva toimetuleku toetamine - siia lisada „läbi kaasavate ja aktiveerivate teenuste“.

3.4.1.7 Alla suhtelise vaesuse määra elavate laste osakaalu vähendamine. Edaspidi tuleks täpsustada tegevust, kuidas seda kavatsetakse saavutada.

3.4.1.10 Haridus- ja tervishoiuteenust pakkuva haridusasutuse olemasolu Pärnumaal. (Näiteks internaatkool lastele, kes vajavad tervislikel põhjustel teistsuguseid tingimusi, nt astma, autism, diabeet jne). Laste ja noorte tervis on järjest halvenev ning vajadus taolise kooli järele olemas, kuid ideest kaugemale ei ole veel jõutud. Tegevuse elluviimise aega tuleb pikendada.

Tegevussuund 3.4.2. Pärnu Haigla konkurentsivõime tõstmine

Valmis Pärnu Haigla Ristiku Tervisekeskus.

Tegevussuund 3.4.4. Sotsiaalteenuste arendamine

3.4.4.1 VTK tegevuse toetamine - see asendada terminiga "jätkusuutlikkuse tagamine". VTK tegevus on jätkunud ning KOVide rahastus on 2019. ja 2020. aastal suurenenud.

3.4.4.9. Häädemeeste alevikku rajati Häädemeeste Eakate Kodu uus hoone.

Eesmärk 3.5. Kindel kodu

3.5.1.1. Üürimajade projekti raames valmis Pärnu linna rajatava üürimaja ehitusprojekt, ehitus jätkub 2020. aastal.

3.5.1.2. Heaks näiteks võib tuua Sindi, kus on palju tegeletud „kolemajade“ lammutamise ja elukeskkonna parandamisega.

3.5.1.3 Sindi ühiselamutest kaasaegsete üürimajade loomine – „üürimajad“ tuleks tegevuskavas asendada „eluruumidega“.

Eesmärk 3.6. Mitmekülgne kultuurielu

Tegevussuund 3.6.1. Vaimse ja materiaalse kultuuripärandi hoidmine ja tutvustamine

POLi poolt on edukalt täidetud punktid 3.6.1.13 kuni 3.6.1.16.

Jätkunud on traditsioonilised rahvakultuurisündmused ning festivalid. Järjest enam on nõ piireületavaid kogukonnapäevi ja sündmusi korraldamas omavalitsused ise või nende piirkonnas tegutsevad MTÜd. Headeks näideteks saab tuua erinevad kohvikutepäevad ja külapeod, mida reklaamitakse ka väljaspool oma koduvalda ning kus külastajaid on üle Eesti.

2019. aasta suureks ettevõtmiseks oli kindlasti laulu- ja tantsupidu „Minu arm“ ning sellele eelnev tuleteekond. Tuleteekond Pärnumaal kestis 9.-12. juunini ning läbis maakonna kuut omavalitsust. Nelja päeva jooksul toimus väga palju rohkearvulisi ja meeleolukaid tule vastuvõtmise sündmusi, mille korraldajateks olid omavalitsused ise.

Täitmata on punktid 3.6.1.19, 3.6.1.20, 3.6.1.28. Nimetatud punktide tegevused on jätkuvalt vajalikud, kuid on täitmata tööjõuressursi puudumise tõttu.

KOVide poolt on täidetud või täitmisel veel mitmed tegevuskava punktid: 3.6.1.5 – Korrastati Pätsi ausammas ja rekonstrueeriti pargiala, 3.6.1.22. Lavassaare staadioni rekonstrueerimine tantsijate väljakuks toimub, 3.6.1.26. ja 3.6.1.27. Lihula rekonstrueerib kultuurimaja (aknad, ukсед, 2020. aastal saal) ning arendab mõisa ja keskväljakut.

Tegevussuund 3.6.2. Kõrgetasemelise professionaalse ja rahvakultuuri arendamine

3.6.2.1. Lisaks Lihula Kultuurimajale on kaasaegne kinotehnika (DCP) nüüd olemas ka Vändra Kultuurimajas ja Kilingi-Nõmme klubis.

3.6.2.4. Väga vajalik tegevus, kuid POLi poolt täitmata tööjõuressursi puudumise tõttu. Pärnu linn on loomas veebipõhist kultuurikalendrit ning nimetatud kalender on kavas siduda vistiparnu.com lehega. Loodame 2020. alustada läbirääkimisi, et ka maapiirkonna omavalitsused saaksid ühtse kultuurikalendriga liituda.

3.6.2.6. kuni 3.6.2.8. on POLi poolt täidetud mahus, mis on olnud võimalik. 2019. aastal ei toimunud Meie Küla Pidud ja Augustiunetust. Augustiunetuse asemel sai teoks In August ning Meie Küla Pidud toimub taas 2020. aastal. Enamik pika traditsiooniga festivale (RäimeWest, Uulu Lamba Fest, Kurgifestival, Võilillefestival jne) toimusid ning toimuvad ka edaspidi. Saarde vallalt on esitatud ettepanek lisada loetelusse ka Kilingi-Nõmme Linnapäevad.

Tegevussuund 3.6.3. Loomeinimeste koostöövõrgustiku arendamine

3.6.3.1. ja 3.6.3.5. Täitmata nii POLi kui SAPA poolt. Loomeinimestega või nende võrgustikega ei ole maakonna tasandil süsteemselt tegeletud. Pärnu linn käivitas kultuuristrateegia koostamise, käivitati koolitused kultuurikorraldajatele.

3.6.3.2. POLi poolt on toimunud pidev ja aktiivne suhtlemine maakonna kultuuritegelastega, st rahvamajade ja kultuurimajade juhtidega.

Kultuurivaldkonna jätkuvalt väga vajalike tegevuste osaline täitmata jäämine on põhjustatud tööjõuressursi puudusest. Samas on traditsioonilised tegevused jätkunud ning maakonnas on väga aktiivne ja erinevaid võimalusi pakkuv kultuurielu.

Eesmärk 3.7. Turvaline maakond

Möödiku kirjeldus tuleb üle vaadata ning paremini sõnastada.

Siseturvalisusesse panustavad igapäevaselt nii pääste, politsei, kaitseliit, vabatahtlikud ühendused kui MTÜ-d. Ennetuse osakaal süsteemides on jätkuvalt tõusutrendis. „*Ennetus on parem kui õnnetus!*“.

Siseturvalisuse valdkonnas toimub aktiivne koostöö pääste, politsei ja kaitseliidu vahel. Vabatahtlike päästjate (sh merepääste) arendamisega tegeleb üldjuhul Päästeamet. POLi kaudu sai 2019. aastal rahastatud viis projekti (kogukondliku turvalisuse projektid), mille abil parandati vabatahtlike päästjate olmetingimusi, soetati vahendeid ja koolitati elanikkonda. Naabrivälve ning abipolitsei tegevus on pigem kasvutrendis. Ennetuse ning kodanike koolitamisega siseturvalisuse valdkonnas tegelevad ka naiskodukaitse ja punane rist.

Lisaks on ühiselt täidetavad siseturvalisuse ülesanded KOVide poolt delegeeritud täitmiseks POLi, kes omakorda on osaliselt ülesanded edasi delegeerinud SAPA-sse. Samas on nimetatud eesmärgi tegevussuundades ainult ühes eestvedajaks SAPA (3.7.2.9.).

POLi poolt on moodustatud turvalisuse nõukogu, mis koosneb omavalitsuste esindajatest ning erinevatest riigiasutuste esindajatest. Koostöö toimib, kuid vajab arendamist ning parandamist, seda eelkõige infovahetuse ja ühiste infopäevade ning koolituste koostegemise ja kokkuleppimise osas, et vähendada dubleerimist.

Vajalik tegevussuuna täiendamine ühiselt täidetavate ülesannete (nõ pehmed tegevused) ja nende eestvedajate lisamisega.

3.7.1.11. Ennetustöö liiklusohutuse tagamiseks.

Maanteeameti liiklusohutusala ennetustegevus ja koolitused 2019. aastal:

- 4 lasteaias ja 1 koolis toimus õpetajate sisekoolitus liiklushariduse lõimimisest haridusasutuse igapäeva õppetöösse.
- 13 avalikul üritusel (teemad: sõiduauto turvavarustus, kiirus, kõrvalised tegevused, jalgratturi ohutus).
- 10 kooli 5.-6. kl õpilased koos klassijuhatajatega osalesid projektis "Peatu, vaata, veendu". Projekti raames markeerivad noored ise pihustivärviga asfaldile ülekäigukohtade ja/või

ülekaiguradade (või ohtlike teeületuskohtade juurde jalakäijate alale) ohutussõnumi "Peatu, vaata, veendu", et tõmmata jalakäija tähelepanu selle, et ta peab enne sõiduteele astumist olema veendunud teeületamise ohutuses. Markeeritavad kohad kooskõlastatakse enne teomanikuga.

- 9.-12. kl noortele toimus riskeeriva käitumise ennetamise koolitusi kokku 16.
- Eakatele ja erivajadustega inimestele suunatud koolitusi toimus 6.
- Ettevõtetes toimus 2 ohutusala koolitust. Fookuses kõrvalised tegevused ja kiirus.
- Toimus piirkondlik 10.-12. a jalgratturite võitlus "Vigurivänt", kus osales maakonnast kokku 8 kooli.
- Osaleti aktiivselt 6. klassidele suunatud ohutuprojektis KEAT (Kaitse end ja aita teist) koostöö PPA, Pääste, Punane Rist, Kaitseliit jne.
- Erinevatel teemadel lühemaid infopäevi ja koolitusi õpetajatele ning lastele toimus kokku üle 15.

Eesmärk 3.8. Aktiivne tegelemine liikumisharrastustega ja tulemuslik sporditöö.

Eesmärgi 3.8. seireülevalde koostas Kaisa Kirikal (Pärnumaa Spordiliidu tegevjuht)

Punkt	Pärnumaa Spordiliidu (PSL) tegevused
<i>Tegevussuund 3.8.1. Liikumisharrastuse vajalikkuse teadvustamine ja võimaluste loomine</i>	
3.8.1.1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. „Pärnumaa liigub“ konkursivoor ja rahvaspordisarja algatamine, kus koondati 12 liikumisharrastuse üritust, millega aidati turundada maakonnas toimuvaid erinevaid üritusi ning jagasime osalejatele auhindu. 2. Üle maakonna algatati suhkrutarbimise ja liikumise koolitused koostöös Pärnumaa Omavalitsuste Liidu ja Pärnumaa Arenduskeskusega. Toimus kokku 9 koolitust. 3. Pärnumaa liikumisharjumuste uuring 2019, millega sooviti koguda infot Pärnumaa elanike teadlikkuse kohta liikumisharrastusega tegelemise olulisusest. 4. Riiklike liikumis- ja tervisekampaniate edastamine läbi PSL veebi ja sotsiaalmeedia (südamekuu, tervisekuu, spordinädal jne) 5. Pärnumaa rattasõidukampania ellukutsumine, millega motiveeriti inimesi läbima ühes kuus rattaga vähemalt 101 km. Kampania kestis kolm kuud ja selles osales igas kuus vähemalt 500 inimest. Tagasiside põhjal alustasid 103 inimest taas jalgrattaga töölkäimist, õhtuti sõitmist jne.
3.8.1.2.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Koostöös SA Eesti Terviseradade juhi Alo Lõokesega käidi läbi kõik maakonnas olevad terviserajad ja kaardistati nende uuendamise vajalikkus. Uute radade vajadused - Tori, Lihula, Kilingi-Nõmme, Häädemeeste. 2. Jõulumäel toimub 13.-21.04.2020 koolitus Pärnu maakonna spordijuhtidele ja rajameistritele.
3.8.1.4.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Käidi kolmes KOVis väljõusaalide teemal nõustamas. 2. Algatati koostöös orienteerumisklubiga püsiradade uuendamise ja potentsiaalsete uute radade tegemise vajaduse kaardistamise. Prioriteet leida rahastus, et teha rada Kihnu ja kaasata Kihnut rohkem erinevatesse maakondlikesse üritustesse.
<i>Tegevussuund 3.8.2. Kvalifikatsiooniga noortetreenerid ja nende motiveerimine</i>	
3.8.2.1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. 2019. aastal toimus kaks koolitust, mille eesmärk oli tagada treenerite kutse-kvalifikatsiooni tõstmiseks või säilitamiseks vajaminevad koolitustunnid. 2. Läbirääkimised kahe alaliiduga, et tuua Pärnumaale 3.kategooria koolitused.
<i>Tegevussuund 3.8.3. Erivajadustega inimestele ligipääsu tagamine ja osalemisvõimaluste loomine</i>	
3.8.3.1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Koostöös Pärnu linnaga tehti "Liigume Pärnus" kampania video, kuhu kaasati teiste liikuma motiveerimiseks ka invasportlased.

	<p>2. Pärnumaa Spordiliidu poolt korraldatud Pärnumaa Rattaorienteerumisel pakuti invaraja läbimise võimalust.</p> <p>3. Pärnumaa Rattasõidukampanias 4 erandi tegemine invasportlastele.</p>
<i>Tegevussuund 3.8.4. Võistluste korraldamine ja parimate tunnustamine</i>	
3.8.4.1.	<p>1. PSLi veebilehe kaudu kajastati uudiste, Pärnumaa spordikalendri ja sotsiaalmeedia erinevaid rahvusvahelisi võistlusi.</p> <p>2. Pakuti mitmele üritusele võimalust kasutada koostööhinda Pärnu Postimehe kuulutustel.</p> <p>3. Osaleti nelja rahvusvahelise võistluse korraldamisel.</p>
3.8.4.2.	1. Viidi läbi kahe ala kohtunike koolitused koostöös vastava ala maakondlike koolitusjuhtidega.
3.8.4.3.	<p>1. PSL on kaaskorraldaja ja kaasrahastaja Pärnumaa Võidupüha maratonil.</p> <p>2. Pärnumaa liigub projektivooru kaudu eraldati rahalist toetust Pärnumaa rahvaspordiüritustele (kokku 17 toetust).</p> <p>3. Spordinädala raames korraldati I Pärnumaa Rattaorienteerumine.</p>
3.8.4.4.	<p>1. Toimused Pärnumaa Meistrivõistlused 45-l erineval alal nii noortele, täiskasvanutele kui ka seenioritele. Tagame iga vanusegrupi kaasamise.</p> <p>2. Toimused Pärnumaa Talimängud ja üle-eestilised Eestimaa Suvemängud.</p> <p>3. Koolisportdiliit viis läbi eraldi võistlused koolinoorte tasemel.</p>
3.8.4.6.	10. jaanuaril 2020. a tunnustasime Pärnumaa parimaid sportlasi ja liikumisharrastuse edendajaid. Samuti sporditoetajaid ja sporditöötajaid KOVIDes.
<i>Tegevussuund 3.8.5. Spordiobjektide rajamine ja renoveerimine</i>	
3.8.5.12.	Reiu - Raeküla Terviseradade arendamine, kunstlume tootmise võimekuse loomine: 1. Pidev suhtlus ja arutelu projekti eesvedaja Maarja Tammaiga. 2. Pidev suhtlus ja arutelu projekti nõustajaga - Jõulumäe Tervisespordikeskusega.

Eesmärgi 3.9. ülevaate koostas Daisi Sprenk (SA Pärnumaa Arenduskeskuse MTÜde konsultant)

Eesmärk 3.9. Laiapõhjaline aktiivne ja toimiv kodanikuühiskond	
<i>Tegevussuund 3.9.1. Kodanikuühiskonna iseseisva tegutsemise soodustamine – nende kaasamine ja kestlikkusele suunamine</i>	
<p>3.9.1.1. Kodanikeühenduste majandusliku tegevusvõimekuse suurendamine, sh projekti- ja ettevõtlussuunaliste (nt kogukonnateenused, avalike teenuste delegerimine, sotsiaalne ettevõtlus) tegevuste toetamine ja edendamine</p> <p>3.9.1.5. Seltside ja teiste kodanikeühenduste tegevuste toetamine</p> <p>3.9.1.7. Kodanikeühenduste juhtide ja liikmete juhtimise ja kaasamisvõimekuse toetamine ja arendamine (sh ettevalmistuskursuste ja täiendõppe</p>	<p>Majandusliku tegevusvõimekuse toetamine toimus peamiselt MTÜde nõustamise ja koolituste kaudu. Nõustamisel ja koolitustel käis ca 70 MTÜd. Koolitusi toimus 44 ak/tundi järgmistel teemadel:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ kuidas seatud eesmärgid saavutada; ▪ kuidas kaasata ja motiveerida oma liikmeid; ▪ kuidas enda ja oma sihtgrupi huvide eest seista; ▪ kuidas oma tooteid/teenuseid paremini müüa ja turundada; ▪ kuidas maakonna arengustrateegiat lugeda;

<p>korraldamine, mentorlusprogrammide elluviimine, tugisüsteemi arendamine)</p> <p>3.9.1.6. Kodanikeühendustest moodustunud valdkondlike ja piirkondlike võrgustike tihe koostöö arenguhüppe eesmärgil (sh ühisprojektid kohalikul, riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kuidas saada endale sobivad lepingutingimused: koostöövõimalused Töötukassaga, SKA-ga jne; ▪ plakati tegemise kiirkursus Canva.com abil ja kuidas seda FB-s, Instagramis, kodulehel jagada; ▪ liftikõne, et eesmärgini jõuda; ▪ mõju hindamine ja juhtimine. <p>30 MTÜd küsisid nõu projektitaotluste koostamisel.</p>
<p>3.9.1.3 Kodanikeühenduste omavahelise koostöö toetamine (külad ümarlaud, külavanemate koostöökogu jne)</p>	<p>Tegevuse eestvedaja on Pärnumaa Kodukant, kes korraldas külavanemate kokkusaamisi ja propageeris külavanemaks olemist. 26.01.2019 toimus Külavanemate foorum Strandis, 29.05 ja 25.10 külad koosolekud, kus üheks teemaks külavanemad. Külade kokkusaamised toimuvad regulaarselt.</p>
<p>3.9.1.4. Haldusreformijärgne Leader piirkondade kaasajastamine ning uute strateegiate koostamine</p>	<p>MTÜ-de konsultant ja SAPA teemaga tegelenud ei ole, kuna arutelud Leader-tegevusgruppide kaasajastamise osas toimuvad riigi ja maakonna tasandil.</p>
<p>3.9.1.8. Sotsiaalset innovatsiooni edendavate, kajastavate ning toetavate sündmuste korraldamine</p>	<p>Pärnus toimus Sotsiaalse Innovatsiooni Labori poolt kevadel korraldatud 3-päevane koolitus teemal „Avalike teenuste delegeerimine ja koosloomeprogramm kohalike omavalituste ja vabaihenduste esindajatele“, kus osalesid partneritena Pärnu LV, Põhja-Pärnumaa VV, Pärnu linna lasteaiad ja MTÜ-d.</p>
<p><i>Tegevussuund 3.9.2. Elanike aktiivne osalemine ühiskondlikus elus</i></p>	
<p>3.9.2.1. Pärnumaa Vabatahtlike Keskuse (PVK) tegevuse arendamine</p>	<p>Pärnumaal on vabatahtlike kaasamise mudeli testimisse kaasatud Pärnu linn, Saarde vald, Häädemeeste vald, Põhja-Pärnumaa ja Tori vald. Aastase testimise tulemusena on vabatahtlikke 40, kes on toetanud 70 inimest. Seltsilise teenust pakuti 2019. aastal Pärnumaal 2496 tundi, mis rahalise väärtusena teeb 12 202 eurot.</p> <p><u>Ettepanek:</u> muuta eestvedajat ning panna SAPA asemel Kodukant. Nimetada tegevus ümber Pärnumaa vabatahtlike tegevuse ja võrgustiku arendamiseks.</p>

3.9.2.2. Kodanikuhariduse ja elukestva õppe toetamine, sh täiskasvanud õppija nädal (TÕN)	TÕN nädal toimus, eestvedajaks Sirje Pauskar Pärnumaa Kutsehariduskeskusest.
3.9.2.3. Maakonna tublide kodanike ja kodanikeühenduste esiletõstmine 3.9.2.4. Pärnumaa Ühisnädala korraldamine	Kodanikuühiskonna tunnustamine toimub traditsiooniliselt novembri kuus Ühisnädala ajal. 27.11.2019 toimus Pärnumaa inspiratsiooni- ja tänapäev „Appi, mind kiidetakse!“, kus jagati välja tunnustused järgmises kategooriates: Aasta vabaihendus, mittetulundustegevuse toetaja, vabakonna silmapaistvaim tegu, aasta vabatahtlik ning žürii eripreemiad - aasta üllataja MTÜ ning aasta vabatahtlik. Ettepanek: EAS ei ole partner ja kustutada nimekirjast.

IV TEHNILINE TARISTU JA ÜHISTRANSPOORT (teemajuht Heiki Mägi – Pärnumaa Arenduskeskus)

Eesmärk 4.1. Kiired ühendused ja parem juurdepääs Pärnule

Tegevussuund 4.1.1. Rail Balticu (RB) projekteerimine ja väljaehitamine

2019. a valmis Rail Balticu eelprojekt. Eelprojekti tutvustavad koosolekud 15.03 Vändras, 6.03 Pärnus, 7.03 Surjus. Alustati maade omandamisega. Toimub täiendav keskkonnamõjude hindamine. Toimib koostöö Riigikogu RB toetusrühma, MKM-i, RB Estonia ja RB Rail AS-ga erinevate uuringute ja projektide algatamisel ja läbiviimisel. Näiteks Pärnu kaubaterminali asukoha uuring (Railistics GmbH ja Civitta Eesti AS, märts 2019), arhitektuurilise ja visuaalse väljanägemise juhis Rail Baltica infrastruktuuri tarbeks, Rail Balticu opereerimisplaan (märts 2019), Lelle-Pärnu raudteelõik – tehnoloogilised eeldused raudteelõigu kasutatavuse tagamiseks (ASI Invest OÜ, 13.05.19).

Arenduskeskuse juhtimisel valmis Rail Balticu Pärnu kaubajaama, lennujaama, Loode-Pärnu ja Niidu tööstusalasid ning Pärnu kaubasadamat ühendava transpordikoridori uuring (Skepast&Puhkim OÜ, 21.11.2019). 29.11.19 sõlmiti Pärnu reisiterminali projekteerimisleping RB Estonia ja Arhitektuuribüroo Pluss vahel, projekteerimise kestvusega 14 kuud. Toimus infrastruktuuri hoolduskeskuse 1. etapi ettevalmistus, Tori vallale ja Pärnu linnale tehti ettepanek Pärnu kaubaterminali ja infrastruktuuri hoolduskeskuse detailplaneeringu algatamiseks.

RB kohalike peatuste ja regionaalrongiliikluse sujuvamaks kavandamiseks, protsessi kiirendamiseks ja vajalike poliitiliste otsuste tegemiseks tegid Harjumaa Omavalitsuste Liit,

Pärnumaa Omavalitsuste Liit ja Raplamaa Omavalitsuste Liit 29.11.19 ühisavalduse Riigikogule, Vabariigi Valitusele ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumile. Aasta lõpus käivitus RB juhtkomitee (Pärnumaalt esindaja Andres Metsoja). Alustatud on RB põhiprojekti koostamist. 1. lõigu Rapla-Pärnu projekteerimisleping maksumusega 6,8 milj eurot sõlmiti 29.03.19 (IDOM Consulting, Engineering, Architecture S.A.U. koos Skepast&Puhkim OÜ-ga). 3. lõigu Pärnu EST/LAT piir projekteerimisleping sõlmiti 12. veebruaril 2020 ettevõtetega Obermeyer Planen+Beraten GmbH ja Prointec.

SAPA ja POL korraldasid 29.11.19 Pärnumaa arengukonverentsi „Kas raudtee all või peal – Rail Baltic ja Pärnumaa tulevik“, mille keskmes oli kiirraudtee areng ja sellest tulenev kasu ja kaugem perspektiiv nii Pärnu linnale kui kogu maakonnale.

Tegevussuund 4.1.2. Via Baltica arendamine

Tegevuskavas ei nähtud 2019. a ette otseseid tegevusi, kuid käis vajalik ettevalmistustöö. Maanteeameti poolt valmistati ette Via Baltica Pärnu linna Tallinna-poolse sissesõidu eskiisvarianti läbi erinevate valikute. Tegevuskavas toodud 2+2 lõigud said kinnituse 9.01.20 Vabariigi Valitsuse poolt korraldusega nr 5 heaks kiidetud riigiteede tehoiukavas (THK) 2020-2030 Sauga-Pärnu, Pärnu-Uulu, Are-Nurme ja Libatse-Are 2+2 lõikudena. Samuti uus sild üle Pärnu jõe koos ühendusteedega Paikuse ja Sindi vahel teemaplaneeringu kohasel suurel ümbersõidul indikatiivse ehitusajaga 2024-2026.

4.1.2.1. Pärnu-Jaagupi põhjapoolsest ristmikust Saugani 2+2 tee ehitus (sh Are möödasõit), liiklusohutuse ja sujuvuse parandamine (2020, 2021, 2022)

THK-st lähtuvalt projekteeritakse 2+2 sõidurajaga tee P-Jaagupi Tallinna poolsest sõlmest kuni Saugani koos eritasandiliste ristete ja sõlmedega. Rahastamiseks (km 92-120,7) on planeeritud PPP, mille tingimuste ja realiseerimise võimalikkusega tegeletakse.

4.1.2.2. Pärnu-Uulu 2+2 tee ehitus (km 133,6-141,5; kokku 7,9 km), liiklusohutuse ja sujuvuse parandamine (2020-2021)

Projekt on sisuliselt valmis, kuid projekteerimistingimuste menetlus on takerdunud kohtuvaidlusse. Vaidlus jõudis 2019 sügisel Riigikohtusse, tänaseni lahend puudub. THK kohasel realiseeritakse 2021-2024.

4.1.2.3. Sauga-Pärnu 2+2 lõigu ehitus (2,6 km), liiklusohutuse ja sujuvuse parandamine (2020-2021)

T-4 (km 122,6-125,2) Sauga-Pärnu lõigu 2+2 ehitamine on planeeritud uue THK kohaselt aastasse 2021. Ettevalmistustööde (eelprojekti projekteerimistingimuste menetlemisel) käigus tehti kaasatud isikute poolt ettepanek kaaluda projekti koostamisel ka alternatiivseid trasse Pärnu linnas. Seda nii Tuisu tänava kui Turba tänava läbimurde osas. Trassivariantide võrdlemisel ja kaalumisel valiti menetlusprotsessi käigus Tuisu tänava alternatiiv, mille tingimuste menetlemine ja projekteerimisetööd jätkuvad 2020 aastal.

4.1.2.4. Ettevalmistustööd silla ehituseks üle Pärnu jõe (Sindi-Paikuse ja Tammiste vahel)tulevasel Via Baltica suurel ümbersõidul (2021-2025)

THK 2020-2030 kohaselt on uue silla rajamine planeeritud 2024-2026. Ettevalmistustega alustatakse 2020-2021.

4.1.2.5. Pärnu-Jaagupi lõunapoolsest ristmikust maakonna põhjapiirini (sh Libatse möödasõit) 2+1 tee ehitus, turvalisuse tagamine (2022-2024)

Uue THK 2020-2030 kohaselt on olukord muutunud ja Libatse-Are lõik (km 92,0-109,0; 17 km) ehitatakse maakonna piirist alates välja 2+2 sõidurajaga teena nagu ka Are-Nurme lõik (km 109,0-120,7; 11,7 km) Kogu tee projekteeritakse kuni Saugani eritasandiliste ristete ja sõlmedega.

4.1.2.6. Uulu-Ikla 2+1 tee ehitus, turvalisuse tagamine (2024-2025)

Puudub teehoiukavas kuni 2030

4.1.2.7. Liivi tee Papiniidu liiklussõlme projekteerimine ja väljaehitamine seoses RB reisijaama rajamisega (2022-2025)

Vastavalt RB graafikutele ja finantsplaanile.

Tegevussuund 4.1.3. Pärnu lennujaama rekonstrueerimine

Pärnu lennujaama kinnistu detailplaneeringu kehtestamine 15.05.19. Pärnu lennujaama rekonstrueerimine ja sellega seotud tegevused lükkusid ehitusloa vaide tõttu aasta võrra edasi. Ehitusloa vaidlustuses kompromisslepingu sõlmimine 20.11.19, menetluse lõpetamine 25.11.19 (määrus haldusasjas 3-19-295, kohtulik kompromiss jõustus 10.12.19). Edasine kava: ehitusprojekt koos ehitusloaga veebruar-märts 2020, ehitushange märtsis 2020, ehitus 2020 II kv – 2021 II kv. Arenduskeskus alustas 2019. a esimesel poolaastal turundustegevustega, millega jätkatakse 2020. aastal.

Eesmärk 4.2. Maakonna parem sidusus ja elanikkonna liikuvus

Ülevaate koostas Margus Eisenschmidt (Maanteeameti lääne strateegilise planeerimise juht).

Täpsustunud on riigiteede kilometraaž. Seisuga 01.01.2020 oli riigiteid kokku 1643,097 km, sh põhiteid 256,817 km, tugiteid 117,269 km, kõrvalteid 1265,923 km ning rampe ja ühendusteid 3,088 km. Kruuskattega teid oli 525,343 km (31,97 %) ja tolmuvaba kattega teid 1117,754 km (68,03%). Riigiteedel oli 125 silda kogupikkusega 2885 meetrit.

Tegevussuund 4.2.1. Riigimaanteede remondi koondprojekt

4.2.1.1. Mustkattega teede rekonstrueerimine ja taastusremont (maakonna planeering ja THK 2022)

2019 REK:

- T-59 Pärnu-Tori km 12,1-16,85 rekonstrueerimine
- T-19278 Sindi-Lodja-Silla km 0,0-3,66 rekonstrueerimine
- T-58 Aluste-Kergu km 0,1-5,97 rekonstrueerimine

- T-10 Risti-Virtsu-Kuivastu-Kuressaare km 50,135-56,481 rekonstrueerimine

2021 kavas T-59 Pärnu-Tori km 16,85-21,05 REK

2022 kavas Pärnumaa REK ei ole

2023 kavas T-19214 Jänesselja-Urge km 0,0-2,15 rek

- T-57 Mudiste-Suure-Jaani-Vändra km 22,64-32,7 rek

2019 TAASTUSREMONT:

- T-5 Pärnu-Rakvere-Sõmeru km 6,684-16,200 ülekate
- T-6 Valga-Uulu km 101,362-106,362 ülekate

2020 kavas:

- T-4 Tallinn-Pärnu-Ikla km 122,6-130,6 (Ehitajate tee ja Liivi tee);
- T-92 Tartu-Viljandi-Kilingi-Nõmme km 107,5-122,7
- T-60 Pärnu-Lihula km 21,1-30,9 ja km 32,3-35,2
- T-59 Pärnu-Tori km 1,5-3,7 (Paikuse)

4.2.1.2. Olulisemate kruusateede viimine mustkatte alla (maakonna planeering ja THK 2022)

2019

- T-19134 Varbla-Väänja km 1,220-9,95

2020

- T-16176 Vanamõisa-Koonga-Ahaste km 17,7-28,5
- T-19136 Tõstamaa-Lõuka-Tõstamaa km 0,2-0,864
- T-20160 Lokuta-Kõnnu km 6,0-13,0
- T-19249 Kadjaste-Suurejõe km 7,0-10,2
- T-19241 Suurejõe-Vihtra-Jõesuu km 7,3-14,3
- T-16187 Kõmsi-Mõisaküla-Salevere km 9,4-14,168
- T-16190 Ridase-Saastna km 0,136-8,41
- T-16179 Vatla-Nehatu km 0,38-4,43

2021

- T-19210 Uduvere-Suigu-Nurme km 16,2-18,0
- T-16179 Vatla-Nehatu km 0,38-4,43

2022

- T-19303 Jäärja-Tali km 11,3-16,9

2023

- T-19303 Jäärja-Tali km 11,3-16,9
- T-19252 Kaansoo-Tori km 15,46-21,0

4.2.1.3. Kruusateede rekonstrueerimine (maakonna planeering ja THK 2022)

Remont teostati 24,4 km kruusateedel

- T-19303 Jäärja-Tali km 0,0-9,735
- T-19208 Salu-Kaelase km 0,0-5,301
- T-19344 Surju-Saunametsa km 4,695-9,0
- T-19307 Kanaküla-Kamali km 0,0-5,0

4.2.1.6. Liiklusohlike kohtade likvideerimine

- T-60 Pärnu-Lihula km 11,85-12,45 Audru kooli ristmiku ümberehitamine koos valgustuse rajamisega ja kergliiklusteedega.
- T-5 Pärnu-Rakvere-Sõmeru km 44,02 asuva ristmiku ohutussaarte ümberehitamine
- T-59 Pärnu-Tori km 1,6-2,0 Lodja ristmikul ohutussaarega ülekäigukoha rajamine koos spetsiaalvalgustusega
- T-4 Tallinn-Pärnu-Ikla km 101,2 Pärnu-Jaagupi bussipeatuste rajamine kiirliinide bussidele peatumiste võimaldamiseks koos valgustusega
- T-4 Tallinn-Pärnu-Ikla km 166,8 Häädemeeste bussipeatuse rajamine kiirliinide bussidele peatumiste võimaldamiseks (valgustus 2020)

Tegevussuund 4.2.2. Pärnumaa olulisemad sillad

4.2.2.1. Pärnu uue silla ehituseks eelduste loomine.

Kehtestati silla asukoha detailplaneering ja käivitati arhitektuurikonkurss.

4.2.2.2. Pärnu kesklinna silla rekonstrueerimine.

Koostati uuring kesklinna silla seisukorra kohta.

4.2.2.3. Tori silla rekonstrueerimine (2021-2023)

Teehoiukavas 2021-2022. Projekt koostamisel ja menetlemisel.

4.2.2.4. Ettevalmistustööd silla ehituseks üle Pärnu jõe (Sindi-Paikuse ja Tammiste vahel) tulevasel Via Baltica suurel ümbersõidul (2021-2025)

THK 2020-2030 kohaselt on uue silla rajamine planeeritud 2024-2026. Ettevalmistustega alustatakse 2020-2021.

4.2.2.5. Suure Väina püsiühenduse vajalikkuse väljaselgitamine ja selle loomine vastavalt vajadusele (Läänemaa planeering 2030+)

Uuringuga alustati 2019 talvel, sh küsitluse ettevalmistamisega.

Tegevussuund 4.2.3. Kergliiklusteede võrgustiku väljaarendamine

Toimus jätkuvalt Pärnu linnapiirkonna kergliiklusteede sidustamine (Uruste-Põldeotsa ja Paisu kergliiklustee, Jõekalda kergliiklustee, Urge-Pulli kergliiklustee, Jänesselja ja Sindi kergliiklusteed, Uulu-Pärnu kergliiklustee II etapi tööd on osaliselt teostatud, jäänud on asfaldi ja

tänavavalguste panek ning murukülv), tugitoimepiirkondade keskuste ja piirkondlike keskuste kergliiklusteede võrgustiku väljaarendamine (Lihula kergliiklustee, Häädemeeste aleviku kergliiklustee) ja kergliiklusteede lõikude ehitamine riigimaanteed ääres (T-19278 Sindi-Lodja – Silla km 0,0-3,66 rekonstrueerimisel rajatud kergliiklustee).

Eesmärk 4.3. Ühtne ja terviklik ühistransport

Ühistransporditeenuste väljaarendamine toimus Pärnumaa Ühistranspordikeskuse (PÜTK) eestvedamisel. Ülevaate koostas Andrus Kärpuk (PÜTK-i juhataja).

Jrk. nr tegevuskavas	Tegevus	Teost. aeg	Olu-kord 2019 lõpus	Olukorra selgitus
3.1.1.7.	PÜTK-i stabiilse töö ja kestlikkuse tagamine	2019 - 2023	Jah	PÜTK töötab stabiilselt, viies lisaks igapäevasele tööle ellu ka mitmeid arendus- ja koolitusprojekte. PÜTK on majanduslikult jätkusuutlik.
3.2.5.1.	Õpilaste ja kohalike elanike liikumisvajaduste ühtne lahendamine	2019 - 2023	Jah	Töö jätkub üha suuremas mahus
3.2.5.2.	KOV õpilasliinide korraldamine PÜTK kaudu	2019 - 2023	Jah	Töö jätkub üha suuremas mahus
3.4.4.13.	Sotsiaaltransporditeenuse ühtne maakondlik arendamine PÜTK-i opereerimisel	2019 - 2023	Jah	Vastavad hanked on ette valmistatud ning kas läbi viidud või läbi viimisel. 2020. I pooles algab uue korraldusmudeli esimene 3-aastane katseperiood, millest esimesed 2 aastat on Euroopa Sotsiaalfondi poolt rahastatava pilootprojekti abikõlblikkuse periood.
4.3.1.1.	Parima ja kestlikuma organisatsioonilise vormi väljatöötamine, seadustamine ja realiseerimine	2019	Jah	Praegune organisatsiooniline vorm vastab kõigis maakondades kasutatavale lahendusele ning kehtivale ühistranspordiseadusele. Muust Eestist eristub Pärnumaa ÜTK sellega, et korraldab ühtselt nii Pärnu

				linna ja kui maakonna ühistransporti.
4.3.2.1.	Ühtse kujunduse ja funktsioonidega terminalide ja erineva tasandi bussipeatustega maakondliku võrgustiku väljaarendamine	2019-2022	Jah	2019. a algas viie maakondliku bussiterminali ehitus, mis valmivad 2020.a. jaanuaris. Need on Audru Kooli, Koonga, Tori, Tootsi ja Kilingi-Nõmme terminalid. Paralleelselt jätkub töö Lihula, Are ja Vändra terminalide ehituse ettevalmistamisega.
4.3.2.2.	Ühtse pileti- ja infosüsteemi loomine nii tihe- kui hajaasustuses ja sõidusoodustuste rakendamine ühtse maakondliku süsteemi raames	2019	Jah	Süsteem on loodud. Linna- ja maaliinidel rakendatavad sõidusoodustused on suures osas ühtlustatud.
4.3.2.3.	Ühistranspordis vähemalt minimaalse fikseeritud teenindaseme tagamine läbi vastavate normide väljatöötamise ja rakendamise	2019	Jah	Minimaalne teenindustase on tagatud. Vastavaid teenindustaseme norme on asunud välja töötama Maanteeamet.
4.3.2.4.	Sotsiaaltranspordi süsteemi loomine ja õpilasvedude korraldamise üleandmine PÜTK- ile	2019, 2020	Jah	2020. a on sotsiaaltranspordi uus süsteem käigus. Õpilasvedude korraldamine võetakse suures osas üle 2020. a 1. septembrist. Ettevalmistused ja läbirääkimised käivad.
4.3.2.5.	Reisijaid kokku vedavate ja nõudeliinide loomine ning sidumine regulaarse liinivõrguga, st vajadusi paindlikult arvestava liinivõrgu kujundamine	2019	Jah	Esmavajalikud liinimoodused on ellu viidud. Järjekindel töö jätkub.
4.3.2.6.	Kiiremate ühenduste loomine tugitoimepiirkondade keskuste ja Pärnu vahel	2019, 2020	Jah	Uusi kiireid ühendusi on loodud ning sellealane töö jätkub.
4.3.2.7.	Via Baltical kulgevatele kiirbussidele trassiäärsete peatumisvõimaluste rajamine	2019 - 2021	Jah	Loodud uued bussipeatused Via Baltical: „Pärnu-Jaagupi tee“ km 101,2 ja „Häädemeeste tee“ km 166,8. Mitmed kommertsliinide vedajad on lisanud esimese neist oma sõiduplaanidesse.

				Läbirääkimised vedajatega jätkuvad.
4.3.2.8.	„Pargi-reisi” süsteemi arendamine	2019 - 2025	Ei	Ei ole veel alustatud, edasi lükatud. Via Baltica projekteerimise käigus planeerib MNTA rajada bussipeatused koos parklatega põhitrassi äärde, mis aitab „pargi-reisi“ süsteemi ellu viia.
4.3.2.9.	„Kogukonna takso“ kontseptsiooni väljatöötamine ja elluviimine	2019 - 2021	Ei	Ei ole veel alustatud. Lükatud edasi, kuni tekib vastav ühiskondlik tellimus.
4.3.2.10.	Busside parkla rajamine Pärnusse (koos sinna juurde kuuluvate vajalike teenustega)	2021, 2022	Jah	Parkla rajatud Pargi – Rüütli – Vanapargi tänavatel.
4.3.3.2.	Piiriäärsete asulate liikumisvõimaluste parandamine, sh rahvusvahelisel suunal	2020 - 2022	Jah	„Häädemeeste tee“ bussipeatus rajatud. Toimuvad läbirääkimised kommertsvedajatega peatuse lisamiseks sõiduplaanidesse
4.4.4.1.	Täiendava meeskonna töölerakendamine reisiparvlaeval Kihnu Virve	2019	Ei	Riik ei näe aastani 2025 ette selleks vajalike täiendavate rahaliste vahendite eraldamist.
4.4.4.2.	Pärnu ja Munalaiu sadama vahelise ühistransporditeenuse kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamine, <i>shuttle</i> -liini avamine maist septembrini	2019, 2020	Ei	Ei ole veel alustatud. Lükatud edasi, kuni selguvad uue laevaliikluse hanke tulemused.
4.5.2.5.	Rohelise energia kasutamine energeetikas, elamu- ja soojamajanduses, ühistranspordis	2019 - 2025	Jah	39-st linna- ja linnalähibusst 29 kasutavad rohegaasi.
4.5.2.7.	Vesiniku kasutuselevõtu (sh ühistranspordis) toetamine	2019 - 2025	Jah	Toimub koostöö vesiniku tootmisest huvitatud OÜ-ga Paikre vesiniku kasutuselevõtuks tulevikus.
4.9.2.1.	Lihulasse uue bussijaama ehitamine	2019, 2020	Jah	Ehitus algab 2020. a.
4.9.2.2.	Ühtse ja paindliku ühistranspordisüsteemi korraldamine,	2019	Jah	Pärnu linna ühistransport on vastavalt 2019.a uuringule parim avalik

	bussigraafikute ja marsruutide uuendamine			teenus Pärnu linnas. Pärnu maakonna ühistranspordi kvaliteedinäitajad on vastavalt 2019. a uuringule Eestis II kohal.
4.9.2.3.	4.9.2.3. Pärnuga otseühenduse parandamine	2019, 2020	Jah	Toimub pidev ja jätkuv töö.

PÜTK on partner:

Jrk. nr tegevuskavas	Tegevus	Teost. aeg	Olu-kord 2019 lõpus	Olukorra selgitus
3.4.1.9.	Teenuste ja töökohtade kättesaadavuse tagamine paindlike lahenduste abil väljaspool maakondlikku keskust	2019 - 2023	Jah	Toimub pidev ja jätkuv töö.
4.2.2.3.	Tori silla rekonstrueerimine	2021 - 2023	Jah	Tööde tegelik algusaeg teadmata.
4.3.3.1.	RB reisijaama, reisisadama ning lennuvälja ühendamise nii omavahel kui kesklinna ja rannarajooniga, kasutades kiiret, mugavat ja keskkonnasäästlikku transporti	2023 - 2024	Jah	Tööde tegelik algusaeg teadmata.

Eesmärk 4.4. Hea mereline kättesaadavus ja atraktiivsem veetransport

Tegevussuund 4.4.1. Pärnu maakonnaga piirneva mereala maakonnaplaneeringu elluviimine

Pärnumaa mereala planeering on saanud osaks ja meetoodiliseks aluseks Eesti suuremale mereplaneeringule ja seda arvestatakse suuremate riiklike kavade ja programmide elluviimisel.

Tegevussuund 4.4.3. Väikesadamate võrgustiku väljaarendamine

Kihnu Suaru kalasadama ja Sigatsuaru kalasadama arendamine, Virtsu kalasadama kirdebasseini kai väljaehitamine ja laevatee süvendamine, alustati Värati sadama arendustegevustega, MTÜ Pärnu Jahtklubi jätkas väikesadama arendamist (soetati uus tõstekraana ja ehitati uus kaldakindlustus täiendavate kaikohtade jaoks) jne.

Tegevussuund 4.4.4. Aastaringse kvaliteetse ühenduse tagamine püsiasustusega väikesaartega

Täiendava meeskonna töölerakendamine reisiparvlaeval Kihnu Virve ei õnnestunud. Riik ei näe selleks aastani 2025 ette täiendavaid vahendeid.

Tegevussuund 4.4.5. Pärnu jõe laevatatavuse väljaarendamine

Ühistöös partneritega Pärnu jõe kasutusvõimaluste uuringu läbiviimine (AS Maves). 21.06.19 esimese Pärnu jõe päeva korraldamine koostöös KOVide ja REHO Pärnumaa talitusega. Uue maakonna teemaplaneeringu „Pärnu jõe alamjooksu ruumiline perspektiiv ja seotus mereplaneeringuga“ ideekorje ja lähtealuste ettevalmistamine.

Eesmärk 4.5. Tagatud energiajulgeolek

Tegevussuund 4.5.1. Rahvusvaheliste kõrgepingeühenduste loomine

EL 65% kaasabirahastusel toimus 2019. a Harku-Lihula-Sindi 330/110 kV ja Kilingi-Nõmme - Riga TEC 2 330 kV kõrgepingeliinide väljaehitamine. Neist esimene valmib aastal 2021 ja teine 2020. Liinid on osaks Eesti-Läti kolmandast elektriühendusest ning kogu Eesti mandriosa katvast tugevast 330 kV ringvõrgust. 2019 valmis 330 kV alajaam Kilingi-Nõmmes. 2020 investeeritakse täiendavalt Sindi 330 kV alajaama, Suurde väina paigaldatakse Rõuste-Tusti 110 kV merekaabel.

Tegevussuund 4.5.2. Vähesese keskkonnamõjuga energiavarustuse ja säästliku kasutusviisi arendamine

Tootsi tuulikupargi väljaehitamine takerdus vaidlustesse. Valitsus võttis vastu mereparkide väljaehitamist soodustava otsuse (sh Liivi lahe Eesti-Läti merepark). 2020 kavandatakse Pärnu ja Lääne-Eesti maakondade ühist tuuleenergeetika teemapäeva ja eriplaneeringu algatamist Saarde vallas Ristiküla lähistel 70 MW tuulepargi ehitamiseks. Valmis Paikre päikesejaam. SAPA ja REHO talituse koostöös toimus 20.11.19 Päikeseenergia päev. Pärnus käivitus Fortumi kaugjahutusjaam.

Eesmärk 4.6. Kaasaegsed IKT lahendused ja moodne infoühiskond

Tegevussuund 4.6.1. Toimivad ja kiired IKT lahendused

16.12.19 valmis MKM-i tellimusel avalik konsultatsioon lairiba juurdepääsuvõrkude rajamiseks maapiirkondades. Sellega algatati avalik arutelu KOVide ja teiste huvipooltega. Juurdepääsuvõrkude ehituse avaliku konkursi võitis Elektrilevi OÜ. Selle järgi ehitatakse Pärnumaal 2019-23 riigi toel välja ühendused 3412 aadressil, mis võimaldab lõpptarbijal kasutada ülikiiret lairibateenust (vähemalt 100 Mbit/s). Koos omavahendite lisamisega tagab Elektrilevi OÜ 2023. aastaks 13000 Pärnumaa aadressile lairibataristuga liitumise võimaluse. Lisaks on võrkudesse investeerinud Telia Eesti AS, 2018 tehti investeeringuid 3900-l Pärnumaa aadressil.

Ülikiire lairibateenuse kättesaadavus ja selle väljaehitamise maht ning tempo 2019. aastal ei rahuldanud Pärnumaa omavalitsusi ja kodanikke, eriti hajaasustuses ja turutõrkepiirkondades. Maakondlik surve peab olema piisavalt tugev, et esmajoones tehtaks ära piirkonnad, kus internet puudub või on aeglane.

Eesmärk 4.7. Kaasaegne puhas ja turvaline elukeskkond

Tegevussuund 4.7.1. Puhta ja kvaliteetse elukeskkonna loomine ja hoidmine

KOVides jätkus vastavalt ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kavadele ja arengukavadele kaasaegse ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendamine. Hajaasustuse programmi toel jätkus maapiirkondades elavatele peredele heade elutingimuste loomine. 2018. a kasutati programmi vahendeid Pärnumaal 307609 eurot (kokku toetati 202 projekti 933179,4 euro ulatuses) ja 2019. a 351615 eurot. KOVides rakendati ringmajanduse põhimõtteid. Valmis uuring jäätmete korduvkasutuse ettevalmistamiseks ja ringlussevõtuks. Käivitati Pärnumaa-ülese jäätmehoolduskava koostamine. Korrastati elukeskkonda tühjalt seisnud, lagunenuid ja kasutuseeta hoonete lammutamise läbi.

Tegevussuund 4.7.2. Päästetaristu arendamine ja elanike turvalisuse tagamine

Väikesaarte programmi toel soetas Pärnu Linnavalitsus uue hõljuki ühenduse pidamiseks Manija saare ja mandri vahel. Sama programm toetas Manija tuletõrje veevõtukohta rajamist ja Manija saare keskuse tee ja hõljukiplatsi rekonstrueerimist. Valmis Kihnu päästekomando hoone. Käivitus Pärnu siseturvalisuse hoone ehitus, nurgakivi asetati 11.10.19, ehitus valmib aastal 2021. Maakonna turvalisuse nõukogu fookuses oli kogukondade kaasamine kohaliku ja maakondliku turvalisuse tagamise ning nende koostöö inimeste turvatunde loomisel. Sel eesmärgil korraldati SAPA eestvedamisel kogukonnapäevi „Koostegemise jõud“ omavalitsustes. Korda läksid ka turvalisuse koostööpäevad õpilaste osavõtul Audru Koolis, Pärnu-Jaagupi Põhikoolis ja Kihnu Koolis. Õnnestunuks võib lugeda maakondadeülest koostööd Harju-, Järva-, Rapla- ja Pärnumaa turvalisuse nõukogude vahel.

Eesmärk 4.8. Valmisolek kliimamuutustest tulenevate tagajärgedega toimetulekuks

31.10.19 toimus kliimamuutuste teabepäev „Kliimamuutuste mõjudega ja üleujutustega arvestamine planeeringutes“ (koostöös Keskkonnaministeeriumiga). KIKi toel viidi läbi uuring „Pärnu linna korduva üleujutusega ala piiri määramiseks ja ehituskeeluvööndi täpsustamiseks“. Valmis Pärnu jõe kasutamisevõimaluste uuring (AS Maves). Maakondlikku kriisijuhtimise süsteemi ja ekstreemsete oludega toimetulekut arutati 29.-30.08.2019 toimunud POL-i augustiseminaril Lapaninal.

Eesmärk 4.9. Ühinenud Läänemaa osa parem sidusus Pärnu maakonnaga

Tegevussuund 4.9.1. Lihulasse viivate ühenduste rekonstrueerimine ja mustkatte alla viimine

4.9.1.1. Mustkatte rajamine eelkõige teedele, kus liigub või kavandatakse ühistransporti (ka õpilastransport)

2019 19134 Varbla-Väänja km 1,220-9,95 tolmuva kate

Tegevussuund 4.9.2. Tervikliku ühistransporditeenuse arendamine

Lihula uue bussijaama ehitusega alustatakse 2020. aastal. Pärnuga otseühenduse parandamisel toimub koostöös PÜTK-iga pidev ja jätkuv töö.